

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/2/2025
Identifikačné číslo spisu: 2120012262
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2025
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:2120012262.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 30. apríla 2025 v Bratislave v trestnej veci obvineného X. O. pre prečin útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) Trestného zákona o dovolaní menovaného podanom proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/65/2024, z 13. augusta 2024

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného X. O. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 3T/79/2020, z 12. decembra 2022 bol obvinený X. O. uznaný za vinného zo spáchania prečinu útoku na verejného činiteľa podľa § 323 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že:

„20. apríla 2020 v čase približne o 13:05 hod. v miestnosti č. 317 ubytovne VIII. Oddielu, oddelenia výkonu trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody a Ústave na výkon väzby Leopoldov, Gucmanova 670/19, 920 41 Leopoldov, po predchádzajúcom sňatí pút z rúk a následnej výzve príslušníka Zboru väzenskej a justičnej stráže K. Y. O., funkčne zaradeného ako samostatný strážny úseku eskortnej a špeciálnej činnosti, aby obžalovaný prešiel do časti uvedenej miestnosti za mrežový gáter, kde mu mala byť vykonaná osobná prehliadka, na výzvu reagoval verbálnym, odmietavým stanoviskom a vzápätí poškodeného K. Y. O. fyzicky napadol tým spôsobom, že ho jedenkrát udrel oboma rukami zovretými v päst' do oblasti hrudníka, pričom poškodenému K. Y. O. nespôsobil žiadne zranenie, ktoré by si vyžiadalo lekárske ošetrenie.“

Za to bol obvinenému X. O. uložený podľa § 323 ods. 1 Trestného zákona, s použitím § 36 písm. l), písm. o) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky. Podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona mu výkon trestu odňatia slobody podmienene odložil za súčasného uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním v skúšobnej dobe. Podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona určil obvinenému skúšobnú dobu vo výmere 5 (päť) rokov. Podľa § 51 ods. 4 písm. l) Trestného zákona uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve a podľa § 51 ods. 4 písm. k)

Trestného zákona mu uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze zamestnať sa v skúšobnej dobe alebo uchádzať sa preukázateľne o zamestnanie.

Krajský súd v Trnave, ako súd odvolací na podklade odvolania prokurátora voči výroku o treste rozhodol rozsudkom, sp. zn. 6To/13/2023, zo 17. augusta 2023 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste u obvineného X. O. a postupom podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenému podľa § 323 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 36 písm. l), písm. o) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený, prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Magdalény Kuciaňovej dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom, sp. zn. 5Tdo/32/2024, z 23. mája 2024 tak, že podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/13/2023, zo 17. augusta 2023, z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku bol porušený zákon v ustanoveniach § 42 ods. 1 Trestného zákona a § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku v neprospech obvineného X. O.. Podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 6To/13/2023, zo 17. augusta 2023 zrušil v celom rozsahu; zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku Krajskému súdu v Trnave prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Krajskému súdu v Trnave bola po dovolaní opätovne predložená trestná vec obvineného na rozhodnutie o odvolaní prokurátora, a tento rozhodol rozsudkom, sp. zn. 6To/65/2024, z 13. augusta 2024 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušil výrok o treste u obvineného X. O. a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku s poukazom na § 2 ods. 1 Trestného poriadku uložil obvinenému, podľa § 323 ods. 1 Trestného zákona v znení účinnom od 6. augusta 2024 s použitím § 36 písm. l), písm. o) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal obvinený X. O. prostredníctvom ustanovenej obhajkyne JUDr. Ľubice Januškovej dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť] a doplnením dovolania obvinený poukázal na dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku [vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„[§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku] Uloženie súhrnného trestu prichádza do úvahy iba v prípade viacčinného súbehu niekoľkých trestných činov. Viacčinný súbeh niekoľkých trestných činov bude daný z časového hľadiska vtedy, ak v období medzi okamihom spáchania prvého z nich a okamihom spáchania posledného z nich nedošlo k vyhláseniu odsudzujúceho rozsudku za nejaký iný trestný čin, toho istého páchatel'a, a to takého rozsudku, ktorý bol ako prvý odsudzujúci rozsudok v trestnom stíhaní pre onen trestný čin vyhlásený a potom aj nadobudol právnu moc, pričom k nemu možno doteraz prihliadať. Som toho názoru, že trestný rozkaz, vydaný v tejto trestnej veci a doručený odsúdenému 2. novembra 2020, nie je možné považovať z hľadiska ukladania súhrnného trestu za prvý odsudzujúci rozsudok, spôsobujúci prerušenie viacčinného súbehu medzi aktuálne súdeným trestným činom a trestnými činmi, riešenými v cudzozemskom rozhodnutí. Trestný rozkaz bol napadnutý odporom, v dôsledku čoho sa včasným podaním odporu zrušil, a nemohol tak nadobudnúť právnu moc,

teda nenadobudol účinky odsúdenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené som toho názoru, že v prejednávanej trestnej veci boli splnené podmienky pre uloženie súhrnného trestu, nakoľko odsúdený spáchal prejednaný trestný čin skôr, ako bol súdom prvého stupňa (Okresným súdom v Břeclavi) vyhlásený odsudzujúci rozsudok (zo 14. júla 2022, právoplatný 14. júla 2022 sp. zn. 2T/85/2022, uznaný rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 19. januára 2023, sp. zn. 4Ntc/28/2022) za iné jeho trestné činy. Dávam do pozornosti najvyššieho súdu aj trestný rozkaz Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 0T/22/2021, z 24. mája 2021, právoplatný 24. mája 2021, vo vzťahu ku ktorému taktiež prichádza do úvahy uloženie súhrnného trestu.

Tým, že krajský súd v dovolaní napadnutom rozsudku nerešpektoval právny názor dovolacieho súdu a neuložil odsúdenému súhrnný trest, ale samostatný trest, ktorý je pre odsúdeného nepriaznivejší a neprimeraný, rozhodol v rozpore s ustanovením § 42 ods. 1 Trestného zákona a § 321 ods. 1 písm. e) a § 391 ods. 1 Trestného poriadku, čím došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

[§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku]

Na verejnom zasadnutí konanom dňa 13. augusta 2024 o odvolaní prokurátora proti rozsudku okresného súdu odsúdený namietal, že mu krajský súd neposkytol lehotu na zvolenie si obhajcu podľa vlastného uváženia, ale mu bol obhajca ustanovený súdom. Zo spisového materiálu vyplýva, že krajský súd ustanovil odsúdenému toho istého obhajcu, ktorý ho už v konaní v danej veci obhajoval, pričom tento obhajca nebol ustanovený prostredníctvom programového prostriedku schváleného ministerstvom spravodlivosti a opatreniu o ustanovení tohto obhajcu nepredchádzala výzva zo strany krajského súdu, aby si odsúdený v určenej lehote zvolil obhajcu podľa vlastného výberu. Odsúdený navyše namietal stratu dôvery voči tomuto advokátovi, na základe čoho jeho ustanovený obhajca na verejnom zasadnutí žiadal o odročenie verejného zasadnutia a poskytnutie primeranej lehoty na zvolenie si obhajcu samotným odsúdeným. Súd žiadosti odsúdeného nevyhovel a pokračoval vo verejnom zasadnutí. Súd tak bezpochyby konal v rozpore s ustanovením § 40 ods. 1 Trestného poriadku, čím odsúdenému odoprel jeho zákonné právo na obhajobu.

Po zrušení rozsudku krajského súdu najvyšším súdom a prikázaní tomuto súdu aby vec znovu prerokoval a rozhodol, zaslal odsúdený krajskému súdu viacero podaní, v ktorých namietal zaujatosť členov senátu, pričom túto zaujatosť riadne odôvodnil. Zaujatosť vidí odsúdený v tom, že u predsedu senátu existuje pomer k prejednávanej veci, lebo sa dozvedel o vyjadrení predsedu senátu na jeho osobu, že 'X. O. je kriminálnik a cigáň, ktorý patrí do basy'. Zároveň podal na menovaného sudcu civilno-právnu žalobu na ochranu osobnosti z dôvodu diskriminácie. Toto vyjadrenie u neho vyvolalo obavy, že vo veci bude konať zaujatý predseda senátu, ktorý nebude rozhodovať spravodlivo nezaujato a nestranne. Vzhľadom na podanú žalobu sa dostal do sporu s predsedom senátu a vznikol medzi nimi stret záujmov. Tvrdil, že predseda senátu sa mu pomstí. Odsúdený vo svojich podaniach namietal tiež zaujatosť ďalšej členky senátu, ktorá bola prítomná na verejnom zasadnutí, na ktorom sa predseda senátu diskriminačne vyjadril na jeho osobu. Bol toho názoru, že aj členka senátu je voči jeho osobe zaujatá a sama od seba sa z prejednávanej veci nevyľúčila, teda by mohla aj ona rozhodnúť zaujato a nespravodlivo. Odsúdený podal aj na túto členku senátu žalobu na ochranu osobnosti z dôvodu diskriminácie. Z týchto dôvodov navrhol, aby boli títo členovia senátu vylúčení.

Krajský súd uvedené podania odsúdeného označené ako námietky zaujatosti vyhodnotil tak, že neobsahujú skutočností, predpokladané v ustanovení § 31 ods. 1 Trestného poriadku, teda nie sú založené na konkrétnych dôvodoch uvedených v zákone, ale len na dôvodoch 'jedna pani povedala', keďže obžalovaný nijakým spôsobom neobjektivoval svoje tvrdenia a ani na ich preukázanie nenavrhol vykonať žiaden dôkaz, hoci mu v tom nič nebránilo a preto sa o takýchto námietkach v zmysle ustanovenia § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekoná. Krajský súd zároveň uviedol, že podania odsúdeného je potrebné vnímať v kontexte faktu, že mu 29. augusta 2024 končil výkon trestu odňatia slobody a mal byť prepustený na slobodu. Javí sa preto, že z jeho strany boli námietky zaujatosti vznášané účelovo, s cieľom docieľiť oddialenie konečného rozhodnutia v tejto veci.

Uvedený postup krajského súdu vo vzťahu k namietanej zaujatosti členov senátu nepovažuje odsúdený za správny a zákonný, čo podrobne zdôvodnil vo svojich podaniach, označených ako 'Dovolanie' a 'Doplnenie mimoriadneho opravného prostriedku'. Na tieto podania odsúdeného v plnom rozsahu poukazujem a tiež poukazujem na podania odsúdeného, v ktorých námietky zaujatosti členom senátu vzniesol a som toho názoru, že tieto podania jednoznačne obsahujú všetky skutočností, predpokladané v

ustanovení § 31 ods. 1 Trestného poriadku a preto sa mal krajský súd s nimi zaoberať a rozhodnúť o nich podľa § 32 ods. 3 a ods. 4 Trestného poriadku uznesením, voči ktorému by mohol odsúdený podať opravný prostriedok. Krajský súd by však v tomto prípade nemohol rozhodnúť na verejnom zasadnutí konanom 13. augusta 2024 vo veci samej, teda o odvolaní prokurátora, pretože by musel počkať na právoplatné rozhodnutie o námietkach zaujatosti a tým by mal odsúdený možnosť dostať sa na slobodu po vykonaní trestu odňatia slobody, ktorý mu končil 29. augusta 2024. Je zjavné, že krajský súd o námietkach zaujatosti nekonal a nerozhodoval práve z toho dôvodu, aby bolo právoplatne rozhodnuté v prejednávanej veci do 29. augusta 2024 a odsúdený sa tak nemohol dostať na slobodu, pretože by bol automaticky dodaný na výkon trestu, uloženého v prejednávanej veci.“

Obvinený X. O. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, po vyslovení porušenia zákona v jeho neprospech, zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Dovolanie bolo doplnené obvineným 2. septembra 2024 na č. l. 737 - 738, 16. augusta 2024 na č. l. 760 - 761, 28. augusta 2024 na č. l. 764 - 766, 3. septembra na č. l. 770, 11. septembra 2024 na č. l. 771 - 772, 18. septembra 2024 na č. l. 776 - 777, 24. októbra 2024 na č. l. 797 - 799, 29. októbra 2024 na č. l. 800 - 802, 23. októbra 2024 na č. l. 805 - 807, 31. októbra 2024 na č. l. 819 - 820, 6. decembra 2024 na č. l. 862 - 863, 11. decembra 2024 na č. l. 865 - 869 + CD nosič.

Následne obvinený doplnil dovolanie aj 5. marca 2025. Zo všetkých doplnení dovolania možno konštatovať, že obvinený namietal v podstate to, že 13. augusta 2024 na verejnom zasadnutí rozhodol pod sp. zn. 6To/65/2024 sudca Mgr. Pavol Macháč, a to napriek tomu, že obvinený podal proti nemu civilno-právnu žalobu na ochranu osobnosti, o ktorej v súčasnej dobe rozhoduje Okresný súd Trnava. Uviedol, že sudcu Mgr. Pavla Macháča o tom upozornil vznesenou námietkou zaujatosti podľa § 31 ods. 1 až 4 Trestného poriadku. Ďalej uviedol, že predseda senátu Mgr. Pavol Macháč preukázal svoju zaujatosť aj tým, že o ním podanej námietke zaujatosti nekonal. Obvinený nesúhlasí s odôvodnením o nekonaní o námietke zaujatosti a myslí si, že tak sudca urobil z dôvodu, že ak by podal sťažnosť voči uzneseniu o nevyhlásení, nemohol by sudca zákonne vydať meritórne rozhodnutie, a teda 29. augusta 2024 by bol prepustený z výkonu trestu na slobodu. Napokon, obvinený požiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky o urgentné rozhodnutie o dovolaní, ktoré podala jeho obhajkyňa.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor, ktorý uviedol:

„Podstatnou, čo do naplnenia dovolacích dôvodov, argumentačnou líniou prezentovanou odsúdeným a jeho obhajcom je tá skutočnosť, že Krajský súd v Trnave, po zrušení veci dovolacím súdom, nepostupoval v súlade s právnym názorom dovolacieho súdu a pri rozhodovaní o treste v prípade odsúdeného neaplikoval § 42 ods. 1 Trestného zákona. V danom kontexte je na mieste upriamiť pozornosť na bod 33 až bod 40 odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Trnave z 13. augusta 2024 pod sp. zn. 6To/65/2024, ktorý najmä v bode 37 detailným spôsobom vysvetlí, prečo neuložil súhrnný trest aplikáciou § 42 ods. 1 Trestného zákona, pričom poukázal na tú skutočnosť, že k ukladaniu súhrnného trestu za viacčinný súbeh nemôže v danom prípade prísť, nakoľko v uvedenej trestnej veci bol obžalovanému doručený trestný rozkaz 2. novembra 2020 a prvý skutok, ku ktorému by potencionálne mohlo prísť k uloženiu súhrnného trestu, odsúdený spáchal 25. februára 2021. Doručenie trestného rozkazu v tomto prípade teda prešlo viacčinný súbeh. V danom kontexte možno taktiež poukázať na § 353 ods. 8 Trestného poriadku, podľa ktorého účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú doručením trestného rozkazu obvinenému.“

Prokurátor navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie obvineného X. O. odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) v spojení s § 372 ods. 1 veta druhá Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obligatórne

obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktne obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

Najvyšší súd zistil, že obvinený vo všetkých svojich doplneniach dovolania formálne uvádzal dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), e), g), h) a i) Trestného poriadku. Z ich obsahu je však zrejmé, že všetky vytýkané pochybenia už boli zahrnuté v dovolaní, ktoré podala jeho ustanovená obhajkyňa, a vzťahujú sa na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), e) a i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť možností medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Zásada „práva na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby podliehajúce všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v

trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

V úzkej spojitosti s právom na obhajobu treba vnímať právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo strany na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia spočíva v troch nasledujúcich a vzájomne sa doplňujúcich rovinách:

- a) je korelátom práva účastníka konania prednášať návrhy, argumenty a námietky, aby na tieto dostal od súdu náležitú odpoveď,
- b) predstavuje jednu zo záruk, že „výkon spravodlivosti“ (justice in procedural effect, resp. justice in action) nie je arbitrárny (svojvoľný), nepriehľadný, a že rozhodovanie verejnej moci je kontrolované verejnosťou,
- c) vytvára predpoklad pre účinné uplatnenie opravných prostriedkov, ktoré má strana konania k dispozícii.

Napriek nespornému významu vyššie rozeberaného práva strany trestného konania na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nejde o právo absolútne. Povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie nemožno interpretovať v tom zmysle, že by zahŕňalo podrobnú odpoveď na každý argument strany konania (Van Hurk v Holandsko, resp. Ruiz Torija v Španielsko). Podstatnou je v tejto súvislosti povinnosť súdu vyhodnotiť a v odôvodnení rozhodnutia zareagovať na hlavné námietky účastníka konania (Donadze v Gruzínsko) a riadne posúdiť tvrdenia, argumenty a dôkazy predložené stranou konania (opätovne napr. Van Hurk v Holandsko). Na podklade takéhoto postupu súdu je potom možné posúdiť, či bolo konanie ako celok spravodlivé. Mlčanie odvolacieho súdu ohľadom zákonnosti odmietnutia vykonania dôkazov navrhnutých obvineným odporuje myšlienke spravodlivého procesu (Krasulya v. Rusko).

Nemožno sa účinne domáhať naplnenia dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku v prípade, ak súdom ustálený obsah a rozsah vlastnej úvahy o voľbe použitých dôkazných prostriedkov a hodnotenia z nich získaných výsledkov (tzn. hodnotenia dôkazov) na podklade § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku nevyhovuje predstavám dovolateľa.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku treba súčasne chápať aj ako základné interpretačné a napokon i kvalitatívne kritérium pre dovolanie podané niektorou zo strán pôvodného konania - tzv. základného konania predchádzajúcemu podaniu dovolania (§ 369 ods. 2 v spojení s ods. 5 Trestného poriadku). Vyjadruje totiž základné argumentačné pravidlá konania pred dovolacím súdom, ktorých spoločným menovateľom je zákonom a stabilnou judikatúrou ustálený účel takto intencne vymedzeného dovolacieho konania: spravdla výsostné posudzovanie právnych otázok naproti prieskumu skutkových zistení realizovaných skôr vo veci konajúcimi a rozhodujúcimi súdmi.

S tým plne korešponduje záver, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

V dovolacom konaní nemožno účinne namietať zvolené, resp. použité dôkazné prostriedky a na ich podklade vykonané hodnotenie dôkazov v intenciách § 2 ods. 10, resp. ods. 12 Trestného poriadku, ak takéto „finálne“ hodnotenie v konečnom dôsledku nevyhovuje predstavám obvineného.

Obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietal, že krajský súd mu na konanie vo veci pod sp. zn. 6To/65/2024 ustanovil toho istého obhajcu, ktorý ho už v konaní v danej veci obhajoval, pričom tento obhajca nebol ustanovený prostredníctvom programového prostriedku schváleného ministerstvom spravodlivosti a opatreniu o ustanovení tohto obhajcu nepredchádzala výzva zo strany krajského súdu, aby si odsúdený v určenej lehote zvolil obhajcu podľa vlastného výberu, čím mal súd postupovať v rozpore s § 40 ods. 1 Trestného poriadku. K tomu je nevyhnutné uviesť, že krajský súd po zrušení rozsudku dovolacím súdom logicky konal s dovtedy ustanoveným obhajcom Mgr. Michalom Lysom, a to náhodným výberom na základe opatrenia z 11. augusta 2022. Opatreniu o ustanovení obhajcu predchádzala výzva z 11. júla 2022, v ktorej bol obvinený komplexne poučený v zmysle § 40 ods. 1 Trestného poriadku a bola mu stanovená lehota 15 dní na zvolenie obhajcu, pričom uvedené právo nikdy nevyužil.

Najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, že krajský súd rozhodol uznesením z 13. augusta 2024 o žiadosti obvineného ohľadom obhajcu Mgr. Michala Lysa tak, že podľa § 43 ods. 1 Trestného poriadku neoslobodil ustanoveného obhajcu od povinnosti obhajovania. Dôvodom bolo zabezpečenie rýchlosti a hospodárnosti konania pri pretrvávajúcich dôvodoch povinnej obhajoby. Keďže rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo pôvodné odvolacie konanie obnovené, krajský súd ustanovil predtým 4. júla 2024 obvinenému toho istého obhajcu, ktorý ho zastupoval v pôvodnom odvolacom konaní. Opatrenie bolo náležite odôvodnené aj s odkazom na § 40 ods. 1 Trestného poriadku. Krajský súd sa vysporiadal s námietkami obvineného, pričom zdôraznil, že zodpovednosť za včasné zvolenie si obhajcu nesie samotný obvinený, ktorý si ho ani dodatočne nezvolil a zároveň súd nezistil žiadne závažné dôvody na oslobodenie ustanoveného obhajcu podľa § 43 ods. 1 Trestného poriadku (č. l. 748 a nasl.). Najvyšší súd sa s týmto odôvodnením stotožňuje a odkazuje naň.

Najvyšší súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je rozsiahle, vecne správne a dáva odpovede na všetky otázky, ktoré bolo potrebné riešiť. Na základe uvedeného možno konštatovať, že v danej veci neboli naplnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Ďalej obvinený namietal, že súd sa nesprávne vysporiadal s jeho námietkou zaujatosti voči členom senátu.

Najvyšší súd podradil toto tvrdenie obvineného pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, ktorý spočíva v tom, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

Uvedený dovolací dôvod nebude reálne naplnený v prípade námietok, ktoré sa týkajú údajného zaujatého prístupu sudcov k prejedávanej veci, a ktoré majú len abstraktný, resp. všeobecný charakter (napr. R 11/2009 v častiach I. a II.).

Vo vzťahu k uvedeným dovolacím námietkam musí najvyšší súd uviesť, že krajský súd postupoval správne a zákonne, keď 13. augusta 2024 na verejnom zasadnutí rozhodol v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku tak, že z dôvodu absencie skutočností uvedených v § 31 ods. 1 Trestného poriadku, ako aj z dôvodu neverifikovaného charakteru tvrdení obvineného o námietke rozhodovať nebude (č. l. 720). Námietky obvineného aj v kontexte jeho ďalších podaní možno pokladať za legálnu obštrukciu bez právnych dôsledkov, nezakladajú však relevantný dovolací dôvod.

Vo vzťahu k podaniu civilno-právnej žaloby z dôvodu diskriminácie na sudcov zo strany obvineného možno uviesť, že ani táto skutočnosť nebola sama osebe spôsobilá byť dôvodom na vylúčenie sudcu z rozhodovania. To potvrdzuje i súdna judikatúra, podľa ktorej záverov ani podanie trestného oznámenia, návrhu na disciplinárne opatrenie alebo žaloby na ochranu osobnosti nemusí viesť k vylúčeniu úradnej osoby (napr. R 11/2009, R 22/2011), a to primárne v situácii, ak trestné oznámenie či iný návrh podá účastník konania. Z tejto judikatúry vyplýva, že uplatnenie inštitútu o vylúčení orgánov trestného konania (a sudcov) prichádza do úvahy len vtedy, ak je existencia vzťahu či pomeru predpokladaného v § 31 ods. 1 Trestného poriadku preukázaná. Nebude tak tomu vtedy, keď obvinený podá na konajúcich

sudcov, resp. všetkých sudcov súdu prvého a druhého stupňa trestné oznámenie. Skutočnosť, že obvinený podal na konkrétneho sudcu civilno-právnu žalobu, teda sama osebe nie je dôvodom na vylúčenie sudcu z trestného konania, pretože nevyhnutnou súčasťou profesionality sudcu je to, aby bol schopný, napriek takejto žalobe, rozhodnúť nestranne, zákonne a spravodlivo v danej veci.

Sumárne povedané, najvyšší súd v danom prípade nedetekoval prítomnosť žiadnych takých objektívnych okolností, ktoré by svedčili o tom, že vo veci konal a rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku preto nebolo zistené.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z § 371 ods. 1 písm. i) vety za bodkočiarkou Trestného poriadku.

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže dovolateľ - či už obvinený alebo generálny prokurátor v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie. Dovolací súd nie je oprávnený posudzovať spôsob hodnotenia dôkazov a závery, ktoré z dokazovania skôr vo veci konajúce súdy vyvodili a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

Pre dovolací súd sú rozhodujúce skutkové zistenia, podľa ktorých obvinený mal spáchať skutok tak, ako je uvedený v rozsudku krajského súdu. Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. Dovolací súd nie je možné vnímať ako ďalšiu (v poradí druhú) „odvoláciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa. S ohľadom na to nemôže dovolací súd skúmať skutkové závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k

záveru o naplnení všetkých znakov žalovaného trestného činu.

V tejto súvislosti najvyšší súd poukazuje aj na závery vyplývajúce z jeho vlastnej rozhodovacej činnosti (R 47/2014), ktoré vychádzajú z prezumpcie, že dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku slúži výlučne na nápravu hmotnoprávných chýb. Dikcia za bodkočiarkou vylučuje skutkové námietky (nie je prípustné právne účinným spôsobom namietat', že skutok tak, ako bol zistený súdom prvého a druhého stupňa, bol zistený nesprávne a neúplne), ako aj „reinterpretáciu“ už vykonaných a „hodnotených“ dôkazov. Skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu vidí obvinený v neuložení súhrnného trestu. K tomu najvyšší súd uvádza:

Podľa § 353 ods. 8 Trestného poriadku trestný rozkaz má povahu odsudzujúceho rozsudku. Účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú doručením trestného rozkazu obvinenému.

Ak platí, že rovnakú povahu ako odsudzujúci rozsudok má i doručený trestný rozkaz, je potrebné konštatovať, že účinky spojené s vyhlásením rozsudku nastávajú v prípade trestného rozkazu okamihom jeho doručenia obvinenému. Uloženie súhrnného trestu je v takejto procesnej situácii možné len vtedy, ak súd odsudzuje obvineného za trestný čin, ktorý spáchal skôr, než mu bol doručený trestný rozkaz. Práve okamih doručenia trestného rozkazu obvinenému trhá viacčinný súbeh medzi trestnými činmi, a to aj vtedy, ak bol na podklade podaného odporu, po prednesení obžaloby na hlavnom pojednávaní zrušený.

Z obsahu spisu vyplýva, že časová postupnosť udalostí je v tomto prípade nasledovná: obvinený sa dopustil trestného činu, ktorý bol predmetom cudzozemského rozhodnutia a následného uznávacieho konania („trestný čin B“), v období od 25. februára 2021 do 7. apríla 2022. Treba však zdôrazniť, že trestný rozkaz za trestný čin, ktorý je predmetom aktuálne prejednávanej veci („trestný čin A“), mu bol doručený už 2. novembra 2020, teda ešte pred spáchaním trestného činu B. Zo skôr uvedeného vyplýva, že pre uloženie súhrnného trestu nie je dôležité, že trestný rozkaz bol následne zrušený a okresný súd rozhodol na základe podanej obžaloby až 12. decembra 2022. Rozhodujúci je moment doručenia trestného rozkazu obvinenému, ktorým došlo k prerušeniu viacčinného súbehu medzi trestným činom A a trestným činom B. Uvedená okolnosť unikla pozornosti najvyššieho súdu v rozhodnutí sp. zn. 5Tdo/32/2024 z 23. mája 2024, keď na strane 10 rozsudku sa uvedenému doručeniu trestného rozkazu obvinenému nevenoval. Príčinou mohlo byť aj to, že v pôvodnom rozsudku zo 17. augusta 2023 krajský súd svoje úvahy o nemožnosti uloženia súhrnného trestu bližšie nerozvil, čo aj sebakriticky priznal na strane 11 v bode 33 odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku. Vzhľadom na uvedené skutočnosti krajský súd správne konštatoval, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre uloženie súhrnného trestu podľa § 42 ods. 1 Trestného zákona. Tento správny záver podložil podrobnou analýzou na stranách 11 až 13 odôvodnenia rozsudku, s ktorou sa najvyšší súd v celom rozsahu stotožňuje bez potreby jej doplnenia.

Preto, rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku, najvyšší súd uzatvára, že námietky obvineného a s tým súvisiaca argumentácia nenaplnia ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ani žiadny iný).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.